

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА»
підготовки магістрів

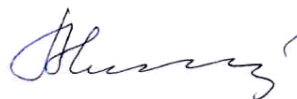
Луцьк – 2025

Силабус вибіркового освітнього компонента «Педагогічна компаративістика» підготовки магістрів.

Розробник: Смолюк Іван Олександрович, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, доктор педагогічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

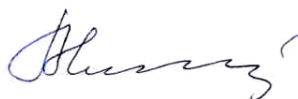

Семенов О.С.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

проф. Семенов О.С.

I. Опис освітнього компонента.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	А Освіта, А2 Дошкільна освіта, Дошкільна освіта другий (магістерський)	Вибіркова
Кількість годин/ кредитів 120/4		Рік навчання – 1
		Семестр – 1
		Лекції – 10 год.
ІНДЗ: немає		Практичні – 14 год.
		Самостійна робота – 88 год.
		Консультації – 8 год.
Форма контролю: <u>залік</u>		
Мова навчання	Українська	

Таблиця 2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	А Освіта, А2 Дошкільна освіта, Дошкільна освіта другий (магістерський)	Вибіркова
Кількість годин/ кредитів 120/4		Рік навчання – 1
		Семестр – 1
		Лекції – 4 год.
ІНДЗ: немає		Практичні – 6 год.
		Самостійна робота – 94 год.
		Консультації – 16 год.
Форма контролю: <u>залік</u>		
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Смолюк Іван Олександрович

Науковий ступінь: доктор педагогічних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор

Контактна інформація (тел.:+380505642301, e-mail:smolyukiv@gmail.com)

Дні занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент розкриває: проблеми детермінованості освітніх процесів економічними, політичними та соціальними чинниками; новітні тенденції розвитку системи безперервної освіти у провідних розвинутих країнах світу та в Україні; інтеграційні процеси в освітній сфері у європейському регіоні та у глобальному вимірі; проблеми диференціації та стандартизації освіти у централізованих та децентралізованих освітніх системах; причини виникнення, функції та розвиток альтернативних шкіл нашого часу; актуальні проблеми вітчизняної і зарубіжної дошкільної педагогіки та освіти зокрема: глобальну проблему соціалізації дітей, яка диференціюється на проблеми взаємин дітей, батьків і педагогів, проблеми статево-рольової і економічної соціалізації дошкільників, а також – проблеми, пов'язані із забезпеченням поліетнічного та інтегрованого виховання; проблему реалізації топологічного і типологічного підходів до пізнавальної мотивації дітей різного віку коли у них формується потреба в пізнанні і власний стиль когнітивної діяльності, здатний інтегрувати розрізнені знання з різних галузей науки і практичного життя в єдину картину світу; шляхи підвищення ефективності процесів навчання і виховання за рахунок використання сучасних освітніх технологій, що добре зарекомендували себе в інших країнах або регіонах, при необхідності збереження національної специфіки вітчизняної освітньої системи.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета вивчення курсу забезпечення засвоєння новітніх тенденцій розвитку системи безперервної освіти у провідних розвинутих країнах світу і особливостей інтеграційних процесів в освітній сфері у європейському регіоні та у глобальному вимірі.

Завдання вивчення курсу: глобальну проблему соціалізації дітей, яка диференціюється на проблеми взаємин дітей, батьків і педагогів, проблеми статево-рольової і економічної соціалізації дошкільників, а також – проблеми, пов'язані із забезпеченням поліетнічного та інтегрованого виховання; проблему реалізації топологічного і типологічного підходів до пізнавальної мотивації дітей різного віку коли у них формується потреба в пізнанні і власний стиль когнітивної діяльності, здатний інтегрувати розрізнені знання з різних галузей науки і практичного життя в єдину картину світу; шляхи підвищення ефективності процесів навчання і виховання за рахунок використання сучасних освітніх технологій, що добре зарекомендували себе в інших країнах або регіонах, при необхідності збереження національної специфіки вітчизняної освітньої системи.

3. Softskills

Soft skills: системне, аналітичне та критичне мислення (здатність знаходити та аналізувати факти, події, зміни, визначати пріоритетні та другорядні елементи у системі); дитиноцентризм у роботі вихователя (сприймання дитини як цінності, розуміння її потреб та швидкий підбір оптимальних педагогічних рішень для їх задоволення); комунікативні навички (готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу); навички командної роботи (здатність до роботи з оточуючими людьми, до ведення переговорів, до досягнення компромісів); лідерство (здатність очолити групу, вести її за собою, нести відповідальність за колективну діяльність, у т.ч. за невдачі); креативність (потреба у творчості та естетичний смак); адаптивність та крос-функціональність (здатність адаптуватися до умов, що швидко змінюються та є непередбачуваними, оперативно вирішувати освітні завдання в кризових умовах); емоційний інтелект (здатність розпізнавати емоції у себе та інших людей, розуміння причин зміни емоційного стану, здатність приборкувати емоції)

Методи навчання:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, Office 365), пояснення, розповідь, бесіда; наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом науково-педагогічного викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5) Інтерактивні методи навчання, методи розвитку критичного мислення.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 3
(денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Провідні чинники і стратегії розвитку освіти в сучасних умовах						
Тема 1. Провідні чинники та стратегії розвитку освіти в сучасних умовах	16	2	2	11	1	Т – тести (15 балів)
Тема 2. Сучасний стан та перспективи розвитку освіти у провідних розвинутих країнах та в Україні	14		2	11	1	ІРС-індивідуальна робота студента Т – тести (15 балів)
Тема 3. Загальні тенденції структурного реформування освітніх систем у провідних розвинутих країнах світу та в Україні	16	2	2	11	1	ДС – дискусія Т – тести (14 балів)
Разом за модулем 1	46	4	6	33	3	44
Змістовий модуль 2. Забезпечення ефективності сучасної освіти						
Тема 4. Реформування дошкільної та загальної середньої освіти	16	2	2	11	1	Т – тести (14 балів)
Тема 5. Тенденції розвитку професійної освіти	14		2	11	1	Т – тести (14 балів)
Тема 6. Провідні підходи до вирішення завдань підвищення ефективності навчального процесу	16	2	2	11	1	ДС – дискусія, Т – тести (14 бали)
Тема 7. Диференціація та стандартизація освіти в провідних розвинутих країнах та в Україні	14		2	11	1	ІРС індивідуальна робота студента, Т – тести

						(7 бали)
Тема 8. Альтернативні навчально-виховні заклади	14	2		11	1	ДС – дискусія, Т – тести (7 бали)
Разом за модулем 2	74	6	8	55	5	56
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

Таблиця 4
(заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Провідні чинники і стратегії розвитку освіти в сучасних умовах						
Тема 1. Провідні чинники та стратегії розвитку освіти в сучасних умовах	16	2	2	10	2	Т – тести (14 балів)
Тема 2. Сучасний стан та перспективи розвитку освіти у провідних розвинутих країнах та в Україні	16		2	12	2	ІРС-індивідуальна робота студента Т – тести (14 балів)
Тема 3. Загальні тенденції структурного реформування освітніх систем у провідних розвинутих країнах світу та в Україні	16			14	2	ДС – дискусія Т – тести (16 балів)
Разом за модулем 1	48	2	4	36	6	44
Змістовий модуль 2. Забезпечення ефективності сучасної освіти						
Тема 4. Реформування дошкільної та загальної середньої освіти	14	2		10	2	Т – тести (14 балів)
Тема 5. Тенденції розвитку професійної освіти	14		2	10	2	Т – тести (14 балів)
Тема 6. Провідні підходи до вирішення завдань підвищення ефективності навчального процесу	12			10	2	ДС – дискусія, Т – тести (9 балів)
Тема 7. Диференціація та стандартизація освіти в провідних розвинутих країнах та в Україні	16			14	2	ІРС індивідуальна робота студента,

						Т – тести (9 балів)
Тема 8. Альтернативні навчально-виховні заклади	16			14	2	ДС – дискусія, Т – тести (10 балів)
Разом за модулем 2	72	2	2	58	10	56
Всього годин / Балів	120	4	6	94	16	100

Примітки:

^{1/} *Teams, Zoom* – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІРС – індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, КР – контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

5. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Глобалізація освіти.

План заняття №1

1. Поняття глобалізації і її сутність як явища.
2. Глобалізаційні тенденції розвитку сучасної освіти.
3. Визначення економічної ефективності освіти.
4. Провідні чинники розширення соціального попиту на освіту.
5. Суспільна та приватна зацікавленість у розвитку освіти.

Тема 1. Глобалізація і її вплив на освіту.

План заняття №2

1. "Демократизація освіти" в сучасних умовах.
2. Порівняльна характеристика різних стратегій розвитку освіти.
3. "Маркетизація освіти".
4. Освітнє законодавство України.
5. Стратегія розвитку освіти України.

Тема 2. Розвиток сучасної освіти

План заняття №3

1. Основні протиріччя розвитку сучасної освіти.
2. Спільні та відмінні риси структури (дошкільної/ початкової) освіти країн.
3. Основні напрями оновлення змісту освіти .

Тема 2. Сучасні завдання освітніх реформ

План заняття №4

1. Система елективних предметів у школах США та Англії.
2. Провідні якості сучасної людини відповідно до завдань освітніх реформ.
3. Зміна ціннісних орієнтацій сучасної школи США.
4. Загальні тенденції реформування сучасних освітніх систем

Тема 3. Реформування освіти у світлі нової парадигми грамотності

План заняття №5

1. Основні положення нової парадигми грамотності.
2. Ідея безперервної освіти.

Тема 3. Побудова системи безперервної освіти.

План заняття №6

1. Створення системи безперервної освіти.
2. Принципи побудови системи безперервної освіти.

Тема 4. Реформування дошкільної та загальної середньої освіти

План заняття №7

1. Пріоритетність дошкільного виховання в сучасних умовах.
2. Провідні тенденції розвитку початкової освіти.
3. Провідні завдання системи середньої освіти.

Тема 5. Тенденції розвитку професійної освіти

План заняття №8

1. Основні напрями розвитку системи середньої професійної освіти.
2. Тенденції розвитку системи вищої освіти.
3. Провідні напрями та стратегії педагогічної освіти.

Тема 6. Підвищення ефективності навчання

План заняття №9

1. Етапи еволюції досліджень ефективності школи.
2. Провідні проблеми сучасної освіти.
3. "Фундаменталізація змісту освіти".
4. Концепції підтримуючого та випереджаючого навчання (в контексті вищої освіти).
5. Види сучасних комп'ютерних навчальних програм та їх дидактичних функцій.
6. Застосування ІТ у навчальному процесі.
7. Особливості методу когнітивної акселерації.
8. Застосування методів гри та драматизації у навчальному процесі.
9. Особливості кооперованого навчання.
10. Соціально-психологічні умови ефективного управління школою.

Тема 7. Диференціація і стандартизація освіти.

План заняття №10

1. Провідна причина диференціації навчання в сучасних умовах.
2. Критерії диференціації навчання.
3. Рівні диференціації навчання.
4. Диференціації навчання в школах розвинутих країн світу.
5. Тенденції розвитку диференціації навчання у провідних розвинутих країнах світу.
6. Особливості розвитку процесу диференціації навчання в Україні.
7. Відмінності розвитку освітніх стандартів у централізованих та децентралізованих освітніх системах.
8. Освітні стандарти в Україні.
9. Моделі європейської освіти.

Тема 8. Альтернативні заклади освіти

План заняття №11

1. Основні причини виникнення та функціонування альтернативних шкіл.
2. Основні ознаки "нових шкіл".
3. Особливості діяльності сільських виховних будинків.
4. Інноваційні риси трудових шкіл Німеччини.
5. Особливості методичної системи М. Монтесорі.
6. Методична система П.Петерсена.
7. Принципи побудови та методична система вальдорфської школи.
8. Основні ознаки "техніки Френе".
9. Методична система Дальтон-плану.
10. Особливості діяльності "відкритих шкіл".

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та

підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Загальна оцінка за ОК складається як алгебраїчна сума оцінок за кожен модуль: поточне оцінювання (аудиторні заняття); самостійна та індивідуальна роботи впродовж семестру. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS. Наприкінці вивчення навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю є залік. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом.

Поточний контроль здійснено під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема усне опитування, захист проєктів, експрес-контроль (тестування), перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем тощо. Максимальний бал за кожен з форм роботи – 10 балів. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. Сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати **100**.

Таблиця 4

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

К-ть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
14(15) бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
11(11) бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
8(8) бал	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
5(5) бал	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
2(2) бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
1(1) балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

Політика викладача щодо здобувача освіти (щодо відвідування занять): Пропущення лекційних та лабораторних занять дозволяється лише за наявності поважної причини. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, форс-мажор, працевлаштування за фахом тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі з використанням можливостей електронних курсів на платформі Office 365 (Microsoft Teams) за погодженням із викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності: жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Вимоги до академічної доброчесності визначаються «Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки», що розміщується на сайті університету за посиланням.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Пропущені лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, здобувач освіти відпрацьовує згідно з графіком консультацій шляхом тестового контролю та виконання передбаченого програмою творчого завдання. Дедлайн відпрацювання пропущеного заняття – до закриття змістового модуля згідно розкладу. Також пропущені заняття можуть бути відпрацьовані шляхом зарахування результатів неформальної та інформальної освіти.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з поточного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах, а також сертифікати, отримані за участь у конференціях, семінарах, тренінгах, підвищеннях кваліфікації, наукові публікації (тези, статті), тематика яких відповідає змісту освітнього компонента (окремій темі чи змістовому модулю) і дозволяє набрати здобувачу освіти певну кількість балів (10 балів за 1 публікацію; за сертифікат зі вказаною кількістю годин зараховуються бали за відповідну кількість аудиторних годин). Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання. Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті відбувається відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

V. Підсумковий контроль

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Він проводиться у формі семестрового заліку та полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з освітнього компонента на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних занять, самостійної роботи. Модульні контрольні роботи не плануються і не проводяться.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У дату складання

заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Форма контролю: залік за тестовими завданнями відповідно до програми:

1. Поняття глобалізації і її сутність як явища.
2. Глобалізаційні тенденції розвитку сучасної освіти.
3. Визначення економічної ефективності освіти.
4. Провідні чинники розширення соціального попиту на освіту .
5. Суспільна та приватна зацікавленість у розвитку освіти.
6. "Демократизація освіти" в сучасних умовах.
7. Порівняльна характеристика різних стратегій розвитку освіти.
8. "Маркетизація освіти".
9. Освітнє законодавство України.
10. Стратегія розвитку освіти України.
11. Основні протиріччя розвитку сучасної освіти.
12. Спільні та відмінні риси структури (дошкільної/ початкової) освіти країн.
13. Основні напрями оновлення змісту освіти .
14. Система елективних предметів у школах США та Англії.
15. Провідні якості сучасної людини відповідно до завдань освітніх реформ.
16. Зміна ціннісних орієнтацій сучасної школи США.
17. Загальні тенденції реформування сучасних освітніх систем.
18. Основні положення нової парадигми грамотності.
19. Ідея безперервної освіти.
20. Створення системи безперервної освіти.
21. Принципи побудови системи безперервної освіти.
22. Пріоритетність дошкільного виховання в сучасних умовах.
23. Провідні тенденції розвитку початкової освіти.
24. Провідні завдання системи середньої освіти.
25. Основні напрями розвитку системи середньої професійної освіти,
26. Тенденції розвитку системи вищої освіти.
27. Провідні напрями та стратегії педагогічної освіти.
28. Етапи еволюції досліджень ефективності школи.
29. Провідні проблеми сучасної освіти.
30. "Фундаменталізація змісту освіти".
31. Концепції підтримуючого та випереджаючого навчання (в контексті вищої освіти).
32. Види сучасних комп'ютерних навчальних програм та їх дидактичних функцій.
33. Застосування ІТ у навчальному процесі.
34. Особливості методу когнітивної акселерації.
35. Застосування методів гри та драматизації у навчальному процесі.
36. Особливості кооперованого навчання.
37. Соціально-психологічні умови ефективного управління школою.
38. Провідна причина диференціації навчання в сучасних умовах.
39. Критерії диференціації навчання.
40. Рівні диференціації навчання.
41. Диференціації навчання в школах розвинутих країн світу.
42. Тенденції розвитку диференціації навчання у провідних розвинутих країнах світу.
43. Особливості розвитку процесу диференціації навчання в Україні.

44. Відмінності розвитку освітніх стандартів у централізованих та децентралізованих освітніх системах.
45. Освітні стандарти в Україні.
46. Моделі європейської освіти.
47. Основні причини виникнення та функціонування альтернативних шкіл.
48. Основні ознаки "нових шкіл".
49. Особливості діяльності сільських виховних будинків.
50. Інноваційні риси трудових шкіл Німеччини.
51. Особливості методичної системи М.Монтессорі.
52. Методична система П.Петерсеном.
53. Принципи побудови та методична система вальдорфської школи.
54. Основні ознаки "техніки Френе".
55. Методична система Дальтон-плану.
56. Особливості діяльності "відкритих шкіл".

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90-100	зараховано	A	відмінне виконання
82-89	зараховано	B	вище середнього рівня
75-81	зараховано	C	загалом хороша робота
67-74	зараховано	D	непогано
60-66	зараховано	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1-59	незараховано	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Абашкіна Н.В. Організація навчально-виховного процесу у вальдорфській школі. Початкова школа. 1993. № 1.
2. Балясна О. Вища освіта за польським зразком. Спудей. 2006. № 8-9. С. 12-14.
3. Беланова Р.А. Гуманізація та гуманітаризація освіти в класичних університетах (Україна - США). Київ : Центр практичної філософії, 2001. 216 с.
4. Василюк А. Польська професійна педагогіка про компетентність вчителів. Шлях освіти. 1998. № 4.
5. Василюк А. Реформа освіти в сучасній Польщі. Шлях освіти. 1999. № 2.
6. Реалізація Болонських принципів у реаліях польської вищої освіти. Університет. 2005. № 6. С. 89-94.
7. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: історія і теорія. Київ : Вища школа, 1995. С. 62-67.
8. Галус О. М. Порівняльна педагогіка. Київ : Вища школа, 2006. 216 с.
9. Гриневич Л. Децентралізація управління освітньою системою (на прикладі Польщі). Освіта і управління. 2004. Т. 7. № 3-4. С. 153-160.
10. Єленський В. С. Релігійне навчання й виховання в законодавствах та освітніх системах західноукраїнських країн. Людина і світ. 2001. № 11-12. С. 32-36.
11. Зубченко О. Історичні передумови формування технологічного підходу до навчання в західноєвропейських країнах. Рідна школа. 2006, № 12. С. 72-74.
12. Зязюн І. А. Реформа освіти в Японії. Рідна школа. 1993. № 8.

13. Іванюк І. Системи оцінювання знань учнів в зарубіжних школах. Освіта. 2001. 20-27 червня.
14. Інноваційні технології та реформа змісту освіти в контексті Лісабонської стратегії ЄС. Київ : Освіта України, 2007. 196 с.
15. Історія зарубіжної педагогіки / за ред. Є. І. Коваленко. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 664 с.
16. Кабакчи К. Больше чем просто школы (частные школы Великобритании). Обучение за рубежом. 2003. № 3. С. 18–20.
17. Кнорр Н. Спільні і відмінні риси систем освіти України та США (порівняльний аспект). Освіта і управління. 2004. Т.7. № 3–4. С. 161–165.
18. Корсак К. Порівняльна педагогіка – попелюшка чи принцеса. Науковий світ. 2001. № 2. С. 8–9.
19. Корсак К. Порівняльна педагогіка як наука і навчальний предмет. Шлях освіти. 1999. № 3.
20. Корсак К. Світова вища освіта. Київ : МАУП-МКА, 1997. 209 с.
21. Кошманова Т. Кейс-метод в педагогічній освіті США. Шлях освіти. 2000. № 1.
22. Лавриченко Н. М. Педагогіка соціалізації : Європейські абрисы. Київ : ВіРА ІНСАЙТ, 2000. 444 с.
23. Лавриченко Н. М. Тенденції розвитку порівняльної педагогіки за кордоном. Шлях освіти. 1999. № 1.
24. Мельниченко Б. Тестування у сучасній польській школі. Математика в школі. 2000. № 11. С. 6–10.
25. Моніторинг стандартів освіти / за ред. А.Тайджмана та Т. Невілла Полствейна. Львів : Літопис, 2003. 328 с.
26. Никитюк Т., Андріяш С. Великобританія зблизька. Інфосвіт (щомісячний додаток до газет «Управління освітою» та «Директор школи»). 2002. № 4. С. 2–8.
27. Никитюк Т., Андріяш С. Система освіти в США. Інфосвіт (щомісячний додаток до газет «Управління освітою» та «Директор школи»). 2002. № 6. С. 2–8.
28. Нічик В. М. Києво-Могилянська академія і німецька культура. Київ : Укр. Центр духовної культури, 2001. 252 с.
29. Овчарук О. Основні напрями інноваційних процесів в початковій освіті європейських країн. Шлях освіти. 1999. № 4.
30. Павловський К. Трансформація вищої освіти в 21 столітті : польський погляд. Київ, 2005. 230 с.
31. Пронников В.О., Ладанов І.Д. Освіта в Японії. Київ : Знання, 1991.
32. Пуховська Л. П. Професійна підготовка вчителів в Західній Європі: спільності і розбіжності. Київ : Вища школа, 1997.
33. Різниченко С. Т. Розвиток системи підготовки науково-педагогічних кадрів у США : історико-педагогічний аспект. Київ, 1999. 160 с.
34. Романова С. Тенденції неперервної освіти в зарубіжних країнах. Освіта і управління. 1999. № 3.
35. Романовський О. О. Хроніка вищої освіти США (на прикладі діяльності державних і недержавних закладів). Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 1997. 76 с.
36. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2004. 320 с.
37. Сидоренко О. Л. Приватна вища освіта: шляхи України у світовому вимірі. Харків : Основа, 2000. 256 с.
38. Смолюк І. О., Смолюк С. В., Ємчик О. Г. Порівняльна педагогіка: навчально-методичний посібник. –Луцьк : ФОП Покора І.О., 2019.– 238 с.
39. Таратайцев З. З. Релігійне виховання в умовах демократизації освіти в країнах Європи. Педагогіка толерантності. 2001. № 2. С. 23–26.
40. Ушинський К. Д. Про народність в громадському вихованні. Київ : Рад.школа. Т.1. С.43–103.

41. Ушинський К. Д. Три елементи школи : вибрані твори в 2 т. Київ : Рад.школа, 1983. Т.1. С.26–38.
42. Фініков Т. В. Сучасна вища освіта : світові тенденції і Україна. Київ : Тансон, 2002. 175 с.
43. Чулкова Л. До проблеми соціалізації учнів у школах Німеччини. Рідна школа. 2006. № 12. С. 77–78.
44. Шейко В. М. Вища освіта в країнах Заходу: соціальні та етичні аспекти. Харків : ХДАК, 1999. 152 с.
45. Шльосек Ф. Реформа освіти в Польщі. Шлях освіти. 1998. № 3.
46. Яновський А. Школа громадянина: американський досвід – наші потреби. Львів : Літопис, 2001. 203 с.
47. Ятченко А. Д., Герасіна Л. М. Реформа освіти: міжнародний досвід та національні сподівання української держави. Рідна школа. 1993. № 2.

Додаткова

48. Барановська О. Сучасна модель оцінювання навчальних досягнень учнів: переваги і недоліки. Рідна школа. 2000. № 7. С. 49–50.
49. Боднар І. Міжнародна інформація. Львів : Новий світ, 2006. 212 с.
50. Вронська О. В. Три тижні в американській школі. Рідна школа. 1994. № 11.
51. Горбунова Л. Освіта в умовах поліетнічного суспільства. Вища освіта України. 2002. № 4.
52. Єгоров Г. Тенденції розвитку порівняльної педагогіки за кордоном. Шлях освіти. 1999. № 1.
53. Жуковський В. Етапи морально-етичного виховання в американській школі. Рідна школа. 2006. № 11. С. 77–80.
54. Жуковський В. М. Морально-етичне виховання в історії американської школи. Острогор : РВВ Нац. у-ту «Острозька академія», 2002. 427 с.
55. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології. Київ : Атіка, 2005. 252 с.
56. Кіщенко Ю. В. Формування професійної майстерності вчителя в системі педагогічної освіти Англії та Уелсу. Херсон : ХДУ, 2004. 172 с.
57. Костюк С. Твоє навчання в США : секрети підготовки вступних документів. Київ : Альфа-Прайм, 2004. 112 с.
58. Овчарук О. Тенденції та підходи до порівняльних досліджень. Шлях освіти. 1998. С.19–20.
59. Красовицький М. Ю. Моральне виховання учнів в теорії і практиці американської школи. Рідна школа. 1998.
60. Левченко Т. І. Розвиток освіти та особистості в різних педагогічних системах. Вінниця : Нова Книга, 2002. 512 с.
61. Мирошніченко М. І. Роль сучасної американської школи у підготовці майбутнього сім'янина. Початкова школа. 1990. № 9.
62. Пуховська Л. Активізація навчання в системі самостійної роботи у вищій школі США. Вища і середня педагогічна освіта. 1992. № 5.
63. Пуховська Л. Розвиток теорії професійної підготовки вчителів у країнах Заходу. Шлях освіти. 1998. № 2.
64. Роман Р. М. Формування педагогічної майстерності вчителів у вищій школі США. Київ : ІСПО, 1994.
65. Романовський О. О. Теорія і практика зарубіжного досвіду в підприємницькій освіті України. Київ : Деміург, 2002. 400 с.
66. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи. Київ : Генеза, 1999. 368 с.
67. Тедеско Х, Амідо М. Початкова освіта: тривалість навчання і кількість годин. Шлях освіти. 1998. № 3.
68. Теличко Н. Організація навчання обдарованих і талановитих молодших школярів у США. Рідна школа. 2006. № 10. С. 78–80.

69. Чижевський Б. Місце і роль приватних закладів у загальній системі освіти. Шлях освіти. 1998. № 3.